

Saut, sautar

- *Diga'm mair quin va Auguste* ?*
- *Per aquestes torns, lo praube, non hè pas de tarribles sauts !*

(*Auguste qu'ei lo son hrair)

En aquera expression que s'i parla de sauts. E hè referéncia aus sauts bearnés ? Perqué non ? Quan demandavan au gran pair de la hemna (Momor au ras d'Auloron) quin anava que responè tot fièr :

- *Que va hèra plan ! Que poderí enqüèra dançar eth Motchico !*

Totun que crei que « saut, sautar » a ua significacion mei generau. En francés que sòlen de díser « sautar de jòia ». N'èi pas jamei entenut l'equivalent en occitan mes totun la mia mair que disè sovent :

- *Que credes de har un saut e que hès ua thanca !*

La thanca, la chanca, qu'ei mei que mei l'escassa deus aulhèrs lanusquets. Mes ací qu'ei un saut sus un pè. Quan sautas dab los dus pès que va, que pòts anar pro luenh, mes dab un pè n'ei pas tarrible ! E atau quan t'alengas a un tribalh qui't sembla aisit que't pòt aparir ua trebucada e patapam tot que'n va de cuu ! E qu'ei en aqueth cas qui pòts díser « Que credes de har... »

Donc entà har un saut, entà sautar, que cau estar en bonas, que cau estar en fòrma. Qu'ei en aqueras condicions qui pòdes tribalhar e escàder lo ton prètzhèit.

Plàver

Qu'a plan trempat. Las tomatas que van possar de grat.

Ueram las duas expressions :

- Quau plau pro entà trempar la tèrra que disen « Qu'a plan trempat » o « Qu'a hèit ua bona trempa ». Entad aquò que cau que plavi per lo mensh un vintenat de millimètres.
- « Possar de grat » qu'ac èi sonque entenut entaus legumes deu casau. Que cau díser que si espiatz lo casau au darrè d'ua bona ploja... o purmèr d'ua bona trempa, tot que pren plaser. Sustot si avè drin de sequèra au davant.

Arrepoèrs : lassitud

Ací lo purmèr arrepoèr qui entenoi en familha. Qu'èri tot joen e de segur non pensavi pas briga que mei tard que n'arrecaptèri centenats.

A tostemps dar,

Los cassos que se'n secan.

Tot qu'a ua fin... Que t'i hès, que t'i hès e puish un bèth dia que n'as hartèra e parièr qu'ac dèishas càder tot.

En aqueth briu que me'n vien un aute qui entenoi en la bèra familha. Entà comprèner la seguida que cau precisar que los beus parents e començavan d'aver atge. Que's passava a la cosina e la bèra mair qui èra de cap a preparar lo disnar que comandè quauquarren au son òmi. No'm rapèla pas mei, lhèu anar tirar lo vin o anar cuèlher drin de lenha tà la cosinèra... Mes lo beu pair qui èra au cap de la taula no's mautava pas e quan vedó que la hemna e començava de s'esmalir que s'i hasó tot tranquille :

Eth bueu vielh

Si non tira qu'enten !

Que s'escadó que quauquas setmanas arron que visitavi un ecomusèu e que vedoï un atelatge drin estranh : un bueu granàs mes usat e ua vaca de petita pagèra. Que tiravan ua carreta. En fèit non tiravan pas arren : que s'èran estangats. La buèra que s'i hasè a voler har avançar aqueth equipatge. La vaqueta, valenta, que's segotiva mes tota sola non podè pas tirar adarron la carreta... e lo bueu ! En véder l'animau tranquilàs l'arrepoèr que'm tornè : « Lo bueu vielh... ». Au cap d'ua pausòta, totun, a tot doç, tot que s'encaminè.